

STORTINGET

Innst. 378 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:184 S (2025–2026)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Julie E. Stuestøl, Frøya Skjold Sjursæther og Une Bastholm om strengere straff for dyrekriminalitet

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å heve strafferammen for alvorlig dyrekriminalitet til seks år.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å heve strafferammen for alminnelig dyrekriminalitet til to år.
3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring av dyrevelferdsloven som gjør uaktsomme lovbrudd straffverdige.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Landbruks- og matminister Nils Kristen Sandtrøen har uttalt seg om forslaget i brev av 17. april 2026. Brevet følger som vedlegg til innstillingen. Som ledd i komiteens behandling av saken ble det åpnet for skriftlige innspill. Innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Ruth Mariann Hop, Tobias Hangaard Linge, lederen Rune Støstad og Solveig Vitanza, fra Fremskrittspartiet, Tor André Johnsen, Stig Even Lillestøl, Marius Arion Nilsen og Bengt Rune Strifeldt, fra Høyre, Erlend Larsen og Bård Ludvig Thorheim, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, fra Rødt, Synne Høyforsslett Bjørbæk, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Harry Valderhaug, viser til representantforslag fra representantene Julie E. Stuestøl, Frøya Skjold Sjursæther og Une Bastholm om strengere straff for dyrekriminalitet.

Komiteen viser til at dyrevelferdsloven bygger på et grunnleggende prinsipp om at dyr har egenverdi, og at samfunnet har et ansvar for å beskytte dyr mot lidelse, mishandling og alvorlig vanskjøtsel.

Komiteen viser til at gjeldende strafferamme for grove overtredelser av dyrevelferdsloven er fengsel inntil tre år, og merker seg at forslagsstillerne foreslår å øke strafferammen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti, viser videre til Stortingets behandling av Prop. 30 L (2025–2026) om endringer i dyrevelferdsloven. Flertallet merker seg at en økning av strafferammen ikke ble foreslått i den forbindelse, og at departementet i proposisjonen la til

grunn en vurdering om at det hverken var hensiktsmessig eller tilrådelig å gjøre endringer i strafferammen på det aktuelle tidspunktet.

Flertallet merker seg statsrådens vurdering av forslaget i brev datert 17. april 2026, og merker seg videre statsrådens anmodning om at eventuelle endringer bør utredes nærmere og sendes på bred høring, som skissert i Meld. St. 8 (2024–2025) Dyrevelferd, før Stortinget fatter vedtak. Flertallet tar til etterretning at statsråden i sitt svar slår fast at dette er et arbeid som er påbegynt.

Flertallet viser videre til at forslagsstillerne foreslår å heve strafferammen for alminnelig dyrekriminalitet, samt forslagsstillernes anførsel om at dagens regelverk innebærer et svakere strafferettslig vern for tamdyr enn for ville dyr, blant annet ved at simpel uaktsomhet ikke er straffbart etter dyrevelferdsloven.

Flertallet registrerer statsrådens vurdering av forslagene i brev til komiteen, og viser således til vurderingen om at ordinære brudd på regelverket bør forbli uendret.

Flertallet registrerer også anbefalingen om at skyldkravet etter dyrevelferdsloven bør være som i dag, og merker seg presiseringen om at god samhandling mellom Mattilsynet og politiet fremholdes som viktig for at uaktsomme regelbrudd skal følges opp på en god måte.

Flertallet understreker at spørsmål om strafferammer og straffansvar i dyrevelferdsloven er prinsipielt viktige, og legger til grunn at dette i utgangspunktet er spørsmål som egner seg for en grundig vurdering gjennom ordinære lovprosesser.

Et annet flertall, medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, vil understreke at alle dyr har en egenverdi uavhengig av den nytten de har for mennesker. Dette er et viktig prinsipp i dyrevelferdsloven. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare og unødige påkjenninger og belastninger. Man må også styrke dyrs vern mot vold og seksuelle overgrep. Vold og overgrep mot dyr er svært alvorlig i seg selv, men dette flertallet merker seg at de som utøver vold mot dyr, også kan utsette mennesker for vold og overgrep. Dette flertallet er kjent med at det i dag er et tett samarbeid mellom Mattilsynet og politiet om alvorlig dyrevelferds kriminalitet, i form av dyrekrimfunksjoner i alle landets politidistrikter. Dette flertallet ser dette som et viktig arbeid som må prioriteres også i framtiden.

Dette flertallet viser til at Stortinget så sent som vinteren 2026 vedtok å innføre forbud mot å vise seksuelle overgrep mot dyr, noe som var et viktig skritt på veien for å styrke dyrs rettigheter. Dette flertallet ser det også som viktig at straffer som idømmes etter

dyrevelferdsloven, i størst mulig grad gjenspeiler alvorret i sakene, samtidig som det er viktig at strafferammen har en preventiv effekt.

Dette flertallet mener at et forslag om å heve strafferammene for brudd på dyrevelferdsloven må utredes på en grundig og god måte, og at konsekvensene ved eventuelle endringer også blir belyst, i tråd med det som er vanlig i en lovprosess. Dette flertallet merker seg at regjeringen er i gang med dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet både generelt, og spesielt knyttet til kriminalitet mot dyr, ønsker strengere straffer for grov kriminalitet. Disse medlemmer mener straffereaksjonene som iverksettes overfor forbrytere, skal avskrekke fra å begå nye straffbare handlinger. Disse medlemmer merker seg at dagens straffenivå i Norge for mange typer forbrytelser er så lavt at det ikke harmonerer med folkets rettsoppfatning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å heve strafferammen for grov dyrekriminalitet til seks år.»

Komiteen merker seg forslagene som skal ivareta dyrenes interesser. Dyr har ikke anledning til å fortelle om de blir utsatt for kriminelle handlinger, og skal ha en spesiell beskyttelse som følge av det. Det avdekkes alvorlige saker med grov mishandling, vanskjøtsel og systematiske lovbrudd mot dyr, og det er viktig at de som har utsatt dyrene, straffes på en hensiktsmessig måte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti er av den oppfatning at straffeutmåling ikke kan besluttes gjennom et representantforslag. Dersom dagens straffenivåer skal endres, må det gjennomføres en utredning før nye strafferammer besluttes. Disse medlemmer kan derfor ikke støtte representantforslaget.

Komiteen viser til at strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven har vært uendret siden 2001 da den ble økt fra ett til tre år, og at regjeringen i Meld. St. 8 (2024–2025) Dyrevelferd varslet at det skal gjøres en vurdering av strafferammen for grove brudd på dyrevelferdsloven.

Komiteen merker seg at statsråden i svarbrev til Stortinget 17. april 2026 skriver at arbeidet er i gang, men er i en tidlig fase. Det er ikke satt noen frist for når utredningen skal være ferdig. Komiteen mener det er

viktig med framdrift i arbeidet. En utredning av strafferammen for grove brudd bør også inkludere en helhetlig vurdering av straffebestemmelsen i dyrevelferdsloven, for å sikre sammenheng i lovverket, lovens legitimitet og dyrs velferd.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette den varslede utredningen om endret strafferamme for grove brudd på dyrevelferdsloven innen utgangen av 2026, og i den forbindelse gjøre en helhetlig vurdering av straffebestemmelsen i dyrevelferdsloven.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne vil understreke at dagens strafferamme ved brudd på dyrevelferdsloven oppfattes som lav i forhold til allmenn samfunns- og rettsoppfattelse. Økt strafferamme kan ha en viktig allmennpreventiv effekt, og vil bidra til å understøtte dyrevelferdslovens formål om å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr.

Disse medlemmer er bekymret for at den lave øvre strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven bidrar til å holde det generelle straffenivået for alvorlige dyremishandlingsaker nede. Det vises her til rettspraksis fra de siste årene, hvor det har vært en utvikling i retning av strengere straffer. Samtidig ligger straffenivået gjennomgående i nedre område av strafferammen.

Disse medlemmer har merket seg at statsråden åpner for å øke strafferammen for grove brudd på dyrevelferdsloven, men at en utredning av spørsmålet ikke vil omfatte justeringer av strafferammen for alminnelige lovbrudd. Selv om det er positivt at deler av loven nå blir gjennomgått, er det viktig at hele straffebestemmelsen i dyrevelferdsloven sees på i sammenheng.

Disse medlemmer mener at ville dyr og dyr som eies av mennesker, prinsipielt bør ha et likeverdig rettsvern. Å øke strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven vil gjøre at straffen kommer på nivå med naturmangfoldloven og lakse- og innlandsfiskloven.

Disse medlemmer mener en høyere strafferamme tydeligere vil reflektere alvorlet i dyrekriminalitet, virke forebyggende og gjøre at flere voldssaker etterforskes og oppklares. Disse medlemmer viser i den forbindelse til forskning, og erfaring hos blant andre kritesentrene og politiet, som viser tydelig sammenheng mellom mennesker som begår vold mot dyr, og risiko for å begå vold mot mennesker, for eksempel i nære relasjoner. Vold mot familiedyr, og trusler om dette, blir også ofte brukt indirekte som psykisk og sosial vold i nære relasjoner.

Disse medlemmer minner om at oppdagelsesrisikoen ved brudd på dyrevelferdsloven er lav. En økning i strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven vil

gi politiet tilgang til flere etterforskningsmetoder i de mest alvorlige sakene. Det vil medføre en utvidet foreldelsesfrist, noe som kan være avgjørende for å ha nok tid til å oppdage og oppklare sakene, og forebygge andre overgrep mot mennesker eller dyr. Avdekking og etterforskning av vold mot dyr i større grad enn i dag kan avdekke familievoldsproblemer og være viktig for å hindre vold mot mennesker.

Disse medlemmer viser videre til behovet for bedre håndheving av regelverket og mener det er avgjørende at alvorlige brudd på dyrevelferdsloven i større grad anmeldes og følges opp, også der det ikke kan dokumenteres gjentakende brudd. Disse medlemmer vil understreke at for at Mattilsynet skal kunne spille en viktig rolle i å forebygge, avdekke og sanksjonere brudd på dyrevelferdsloven, må de kunne prioritere, og ha nok ressurser til arbeidet. Disse medlemmer merker seg at tilsynsvirkomheten i økende grad har dreid seg mot risikobaserte tilsyn, der kun oppfølging av de mest alvorlige regelverksbruddene prioriteres.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at det i dag oppstilles en rekke vilkår for at vold, vanskjøtsel og annen mishandling av dyr kan anses som et grovt brudd på dyrevelferdsloven. Siden det er sjelden at alle vilkårene er oppfylt samtidig, er det sjelden at lovbruddene anses som grove. Dette medlem vil særlig trekke frem utfordringen med at grov mishandling av ett eller et fåtall dyr vanligvis ikke vil bli ansett som et grovt lovbrudd, selv om lidelsen for dyrene det gjelder, kan være grusom. Dette fører til at svært alvorlig kriminalitet mot dyr ofte ikke kan straffes med mer enn ett års fengsel, og foreldes allerede etter to år.

Dette medlem merker seg at statsråden viser til dagens strafferammer innenfor det brede miljøkriminalitetsområdet som begrunnelse for at strafferammen for alminnelige brudd på dyrevelferdsloven likevel ikke bør økes. Dette medlem vil påpeke at de lave strafferammene for flere former for miljøkriminalitet tidligere er blitt problematisert, og at det også er foreslått endringer, blant annet i Meld. St. 19 (2019–2020).

Dette medlem mener videre at utdaterte straffebestemmelser i annen miljølovgivning uansett ikke kan brukes som argument for å unnlate å modernisere bestemmelsene i dyrevelferdsloven. Når regjeringen allerede har igangsatt arbeid med å heve strafferammene for alminnelige overtredelser av flere miljølover, er det også naturlig at strafferammen for alminnelige overtredelser av dyrevelferdsloven heves tilsvarende.

Dette medlem viser videre til at det i forarbeidene til dyrevelferdsloven ble lagt til grunn at overtredelsesgebyr i hovedsak skulle forbeholdes mindre alvorlige overtredelser. I praksis har det imidlertid vist seg at også mer alvorlige overtredelser ofte sanksjoneres med ge-

byr. En nærliggende forklaring kan være at påtalemyndigheten i enkelte alvorlige saker unnlater å ta ut tiltale fordi det foreligger tvil om uaktsomheten kan anses som grov. Dersom skyldkravet senkes til alminnelig uaktsomhet, mener komiteen at flere saker vil kunne følges opp i tråd med lovens intensjon.

Dette medlem merker seg at statsråden anbefaler å videreføre dagens skyldkrav om grov uaktsomhet, og dermed ikke ønsker å åpne for straffansvar ved alminnelig uaktsomhet. I svarbrevet til komiteen begrunnes dette blant annet med at «straff bør forbeholdes forsettlig og grovt uaktsomme overtredelser av regelverket». Dette medlem minner om at dette på ingen måte er et gjennomgående prinsipp i miljølovgivningen, ettersom også uaktsomme overtredelser av både viltloven og naturmangfoldloven i dag er straffbare.

Dette medlem viser til at både naturmangfoldloven og viltloven er blitt gjennomgått flere ganger etter at dyrevelferdsloven trådte i kraft i 2010, uten at skyldkravet om alminnelig uaktsomhet er blitt endret. Etter som alle disse lovene har til formål å beskytte dyr, mener dette medlem at de ulike skyldkravene gir et dårlig og lite konsekvent rettslig vern.

Dette medlem mener at det er et prinsipielt svakt punkt i dagens regelverk at uaktsomme brudd på dyrevelferdsloven ikke er straffbare. Samtidig vil dette medlem understreke at straffeansvar ikke skal ramme hendelser som skyldes uforutsette eller uforskyldte forhold. Formålet er ikke å kriminalisere uhell, men å sikre at manglende aktsomhet eller uforsvarlig drift får konsekvenser der dette påfører dyr lidelse, etter rettens skjønn og vurderinger av formildende omstendigheter.

Dette medlem er bekymret for at skader og lidelse hos dyr som skyldes uaktsomhet hos dyreholder, kan falle mellom to stoler. Mattilsynet har ofte ikke tilstrekkelige ressurser til å håndtere slike saker i forvaltningssporet, samtidig som det høye skyldkravet gjør at straffesporet i praksis heller ikke benyttes. Dersom skyldkravet senkes til alminnelig uaktsomhet, vil dette kunne gjøre både Mattilsynets og politiets håndheving mer effektiv.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å heve strafferammen for grov dyrekriminalitet til seks år.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

Stortinget ber regjeringen igangsette den varslede utredningen om endret strafferamme for grove brudd på dyrevelferdsloven innen utgangen av 2026, og i den forbindelse gjøre en helhetlig vurdering av straffebestemmelsene i dyrevelferdsloven.

Oslo, i næringskomiteen, den 26. mai 2026

Rune Støstad

leder

Geir Pollestad

ordfører

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Deres ref
IKR/tfo

Vår ref
26/650-

Dato
17. april 2026

Svar på anmodning om uttalelse - Dokument 8:184 S (2025-2026) Representantforslag om strengere straff for dyrekriminalitet

Jeg viser til brev fra Stortingets næringskomité datert 25. mars 2026, og til representantforslag Dokument 8:184 S (2025-2026) fra stortingsrepresentantene Julie E. Stuestøl, Frøya Skjold Sjursæther og Une Bastholm, om strengere straff for dyrekriminalitet.

Alle dyr skal ha det bra, og det er den enkelte dyreholder sitt ansvar at alle dyrene blir tatt godt vare på. Regjeringen har som utgangspunkt at de fleste dyreholdere er opptatt av at dyrene de har ansvar for skal ha god velferd, behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Dyrevelferd er et tema som engasjerer mange, både i befolkningen og politisk, og jeg er enig med representantene i at straffer som idømmes etter dyrevelferdsloven bør gjenspeile alvoret i sakene.

I det følgende vil jeg gå gjennom forslagene i representantforslaget:

- 1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å heve strafferammen for alvorlig dyrekriminalitet til seks år.*
- 2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å heve strafferammen for alminnelig dyrekriminalitet til to år.*
- 3. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til endring av dyrevelferdsloven som gjør uaktsomme lovbrudd straffverdige.*

Straff etter dyrevelferdsloven § 37

Etter dyrevelferdsloven § 37 er, med noen unntak, overtredelser av bestemmelser gitt i eller i medhold av dyrevelferdsloven eller vedtak gitt i medhold av loven straffbare. Bestemmelsen fastsetter strafferammen for slike overtredelser. Straffen for brudd på dyrevelferdsloven er bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler. Grov overtredelse straffes med fengsel inntil 3 år. Skyldkravet er grov uaktsomhet eller forsett. Medvirkning rammes etter straffeloven § 15, og forsøk rammes etter straffeloven § 16.

1. Forslaget om å heve strafferammen for alvorlig dyrekriminalitet til seks år.

Spørsmål om å heve strafferammen for alvorlige brudd på dyrevelferdsloven har vært et tilbakevendende tema politisk.

I desember 2024 la Regjeringen Støre frem Meld. St. 8 (2024–2025) Dyrevelferd. I stortingsmeldingen signaliserte regjeringen flere tiltak for å bedre dyrevelferden, blant annet å utrede en økning av strafferammen ved grove brudd på dyrevelferdsloven, jf. dyrevelferdsmeldingen side 158.

Ett av tiltakene som også ble foreslått var at regjeringen vil innføre forbud mot å ha og dele seksualiserte bilder og filmer som omfatter dyr. Dette tiltaket ble fulgt opp i Prop. 30 L (2025-2026) Endringer i lov om dyrevelferd (fremstilling og fremvisning m.m. av seksuelle overgrep mot dyr). Det er riktig, som forslagsstillerne viser til, at spørsmålet om å øke strafferammen for grove brudd på dyrevelferdsloven ble omtalt i denne lovproposisjonen. Endring av strafferammen var imidlertid ikke en del av lovforslaget. Jeg viser til lovproposisjonen kapittel 6 side 26 om departementets vurdering, der spørsmålet om økning av strafferammen er omtalt:

«Spørsmålet er ikke nærmere utredet eller hørt i tilknytning til den nye bestemmelsen som foreslås i § 14 a i dyrevelferdsloven. Flere høringsinstanser har likevel uttalt at de mener strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven bør heves. Departementets vurdering er at det vil være naturlig å se på spørsmålet om å heve strafferammen i dyrevelferdsloven § 37 i en større sammenheng. Eventuelle alternativer og konsekvenser ved en slik endring er ikke utredet eller vurdert, og spørsmålet har heller ikke vært gjenstand for offentlig høring. Departementet mener derfor det verken er hensiktsmessig eller tilrådelig å gjøre endringer i strafferammen i dyrevelferdsloven i denne omgang.»

Forslagsstillerne er uenige i denne konklusjonen. Det er likevel slik at noen endring av strafferammen ikke ble vedtatt. Jeg vil også peke på at vurderingen som ble gjort, i

forbindelse med den aktuelle lovendringen, må sees i lys av at lovforslaget gjaldt innføring av en ny enkeltstående bestemmelse det var politisk enighet om og ønske om å innføre raskt. En eventuell endring av strafferammen vil på den annen side ha et langt større virkeområde, siden en slik endring kan gjøres gjeldende for alle bestemmelser i loven. Jeg vil også vise til at Straffelovkommisjonen, i forbindelse med arbeidet med ny straffelov, vurderte hvilke straffebud som bør stå i straffeloven og hvilke som bør stå i spesiallovgivningen. Kommisjonen la til grunn at straffebud med en strafferamme på seks år eller mer, som hovedregel bør stå i straffeloven, jf. NOU (2002:4) Ny straffelov punkt 6.2 side 159 og Ot.prp, nr. 90 (2003-2004) Om lov om straff (straffeloven) punkt 4.1.2.2 side 52. Denne anbefalingen er i hovedsak fulgt i spesiallovgivningen. Eksempelvis er strafferammen bot eller fengsel inntil fem år for grov overtredelse av lakse- og innlandsfiskeoven, jf. § 49 annet ledd jf. første ledd. Dette tilsier etter min oppfatning at spørsmålet om å heve strafferammen må sees i en større sammenheng, og vil innebære et større arbeid med å utrede og vurdere eventuelle alternativer og konsekvenser. Det er viktig at statlige beslutninger er velbegrunnede og gjennomtenkte. Ufullstendig eller manglende utredning øker risikoen for at det fattes beslutninger som ikke kan gjennomføres, som gir uønskede virkninger eller som innebærer sløsing med samfunnets ressurser. Utredningsinstruksen har som formål å legge et godt grunnlag for beslutninger om statlige tiltak gjennom å identifisere alternative tiltak, utrede og vurdere virkningene av aktuelle tiltak, involvere dem som blir berørt av tiltaket tidlig og samordne berørte myndigheter.

Jeg vil også understreke at det at spørsmålet om å heve strafferammen for brudd på dyrevelferdsloven ikke ble utredet og vurdert ved den nevnte lovendring, ikke betyr at spørsmålet er avklart. Økt strafferamme for grove brudd kan ha en allmennpreventiv effekt og bidra til bedre regelverksetterlevelse. Min anbefaling er følgelig at spørsmålet om å heve strafferammen for grove brudd på dyrevelferdsloven utredes, som signalisert i Meld. St. 8 Dyrevelferd. Jeg kan også informere om at dette arbeidet allerede er påbegynt, men at arbeidet er i en tidlig fase. På denne bakgrunn anbefaler jeg at forslaget ikke vedtas.

2. Forslaget om å heve strafferammen for alminnelig dyrekriminalitet til to år.

Når det gjelder spørsmålet om å heve strafferammen for ordinære brudd på dyrevelferdsloven til inntil to år, vil jeg vise til Ot.prp.nr. 90 (2003-2004) Om lov om straff (straffeloven) punkt 1.1 side 17, hvor det står følgende om bruk av straffebestemmelser:

«Straffelovgivningen avspeiler hvilke verdier et samfunn setter høyt, hvor utsatt verdiene er, og hvor strengt fellesskapet finner det nødvendig og rettferdig å straffe dem som krenker verdiene. Strafferettspleien skal være human, men samtidig effektiv og målrettet nok til å gi samfunnet og befolkningen tilstrekkelig beskyttelse.

Straff er samfunnets strengeste reaksjon og et virkemiddel som bør brukes med varsomhet ved mindre alvorlige forgåelser. Når straff tas i bruk,

må strafforfølgingen være tilstrekkelig effektiv og målrettet.»

Videre står det:

«At handlingen mislikes eller vekker ubehag hos flertallet i befolkningen, bør ikke være tilstrekkelig til å straffe. Straff bør også være et subsidiært virkemiddel. Mindre alvorlige lovbrudd bør derfor ikke gjøres straffbare hvis ønsket atferd kan sikres på annen måte, for eksempel ved at forvaltningsorganer forfølger lovbrudd på sine områder, eller ved at konfliktløsningen overlates til partene i saken.»

I punkt 11.3.4 side 130 viser Justisdepartementet til Straffelovkommisjonens modell for fastsetting av de alminnelige strafferammer. Fastsetting av strafferammer vil ha et betydelig innslag av skjønn og tradisjon, men det bør vektlegges hvilken interesse som er angrepet, resultatet eller virkningen av handlingen og den utviste skyld.

Ved fastsettelse av straffenivået i dyrevelferdsloven, ble det sett hen til straffenivået i sammenlignbare lover, eksempelvis viltloven, lakse- og innlandsfiskeloven, matloven og akvakulturloven, jf. Ot.prp. nr. 15 (2008-2009) om lov om dyrevelferd punkt 2.4.8.4 side 88. Strafferammen for ordinære brudd på dyrevelferdsloven er bøter eller fengsel inntil ett år eller begge deler, jf. § 37 første ledd. Lignende bestemmelse finnes i akvakulturloven § 31 første ledd, matloven § 28 første ledd og forurensingsloven § 78 første ledd. Viltloven § 56 første ledd og lakse- og innlandsfiskeloven § 49 første ledd fastsetter at ordinære brudd på disse lovene kan medføre straff i form av bøter eller fengsel inntil ett år. Det samme gjelder etter naturmangfoldloven § 75 første ledd. Jeg vil også vise til at straffeloven § 271 om kroppskrenkelse overfor mennesker også kan medføre straff i form av bot eller fengsel inntil ett år.

Jeg er kjent med at det pågår annet lovarbeid på miljøområdet, der det vurderes å heve strafferammen for ordinære lovbrudd, jf. eksempelvis høringsnotat om forslag til endringer i straffeloven § 242, heving av strafferammer samt endringer i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet side 12-13. Min oppfatning er likevel at straffenivået i dyrevelferdsloven i hovedsak synes å være i samsvar med andre sammenlignbare lover slik det er i dag. Nivået satt i dyrevelferdsloven § 37 for ordinære lovbrudd hensyntar hvilken interesse som er angrepet, resultatet eller virkningen ordinære brudd på regelverket kan medføre og graden av utvist skyld. Min anbefaling er ut fra dette at straffenivået for ordinære brudd på regelverket bør holdes på samme nivå som i dag, og at forslaget ikke vedtas.

3. Forslaget om å gjøre uaktsomme lovbrudd straffverdige.

Forslagsstillerne mener at skyldkravet bør skjerpes og omfatte uaktsomme brudd på regelverket. Det kom også enkelte høringsinnspill om dette i forbindelse med arbeidet med

dyrevelferdsmeldingen. Skyldkravet etter dyrevelferdsloven ble derfor også vurdert i meldingen, jf. Meld. St. 8 (2024-2025) Dyrevelferd 5.3.1. side 46-47:

«Da dyrevelferdsloven ble vedtatt, ble skyldkravet for å kunne ilegge straff skjerpet fra simpel uaktsomhet til grov uaktsomhet. Endringen av skyldkravet innebar en betydelig lemping av straffesvaret ved brudd på reglene for dyrevelferd, siden det i mange tilfeller vil være andre virkemidler enn straffesanksjonering som er mest effektivt.

En konsekvens av dette er at simpelt uaktomme overtredelser skal frifinnes, selv om handlingene har medført alvorlige konsekvenser for velferden til dyr. Når retten har frifunnet tiltalte på grunnlag av manglende skyld, vil dette som regel være til hinder for at Mattilsynet i ettertid kan ilegge overtredelsesgebyr for simpel uaktom overtredelse. Dette gjelder selv om vilkårene for å gi overtredelsesgebyr ellers er oppfylt. Konsekvensen av dette kan bli at regelbrudd som kunne og burde ha vært fulgt opp med overtredelsesgebyr, likevel ikke kan følges opp med dette virkemiddelet.

Selv om noen saker kan få slike uheldige konsekvenser, er regjeringen likevel av den oppfatning at det ikke er grunn til å endre skyldkravet i dyrevelferdsloven til simpel uaktsomhet. Utfordringene bør heller løses ved tett samhandling mellom Mattilsynet og politiet, slik at de riktige sakene behandles for domstolene.»

Jeg viser også til forarbeidene til dyrevelferdsloven og vurderingen av skyldkravet i forbindelse med at loven ble vedtatt. Etter dyrevernsloven av 1974 kunne også simpel uaktsomhet straffes. I høringsrunden uttalte både Justisdepartementet, Riksadvokaten og Økokrim at skyldkravet burde endres fra simpel uaktsomhet til grov uaktsomhet, jf. Ot.prp. nr. 15 (2008-2009) punkt 2.4.8.3. side 87. Av Landbruks- og matdepartementets vurdering av høringsinnspillene framgår det i punkt 2.4.8.4 på side 88:

«Straff er samfunnets strengeste reaksjon, og enkelte høringsinstanser har pekt på at straff bare bør brukes overfor de mest klanderverdige og samfunnsskadelige handlingene. At en handling i seg selv er klanderverdig, er heller ikke en tilstrekkelig moralsk begrunnelse for å idømme straff.

Det er handlingens straffverdighet og ikke konsekvens som i første rekke skal bedømmes når man vurderer om straff skal idømmes. I tråd med nye retninger innefor strafferetten er det pekt på at straff bør forbeholdes forsettlig og grovt uaktsomme overtredelser av regelverket. Departementet er enig i dette og foreslår at straffebestemmelsens skyldkrav skjerpes slik at kun forsettlig og grovt uaktsomme overtredelse av loven skal kunne straffebelegges. Dette støttes av at det i utkastet er gitt adgang for forvaltningen til i større grad å benytte administrative sanksjoner, og at disse vil være en mer effektiv og egnet sanksjonsform ved uaktsomme og andre mindre overtredelser av loven.

Med utkastet til ny lov om dyrevelferd gis tilsynsmyndigheten et utvidet spekter av sanksjonsmuligheter. Det legges således bedre til rette for andre sanksjoner enn straff.»

Jeg vil også vise til at Mattilsynet har myndighet til å gi overtredelsesgebyr for uaktsomt eller forsettlig brudd på nærmere angitte bestemmelser i dyrevelferdsloven. Ut fra vurderingene som ble gjort da dyrevelferdsloven ble vedtatt, var dette et bevisst valg knyttet til skyldspørsmålet, og en vurdering av at dette vil være en mer effektiv måte å oppnå formålene med loven. Overtredelsesgebyr er en administrativ sanksjon, som er ment å ivareta både individual- og allmennpreventive hensyn. Virkemiddelet har likhetstrekk med straff, men er ikke å regne som straff. Overtredelsesgebyr er likevel ikke ment å erstatte straff ved gjentatte og grove overtredelser, eller ved grovt uaktsomme eller forsettlig overtredelser som medfører store dyrelidelser, jf. Ot. prp. nr. 15 (2008-2009) side 116. I dyrevelferdsmeldingen ble det også varslet at regjeringen vil vurdere å øke det maksimale overtredelsesgebyret for overtredelser av dyrevelferdsloven for virksomheter innenfor havbruk, jf. Meld. St. 8 (2024-2025) side 158. Etter det jeg er kjent med er dette arbeidet også påbegynt. Til tross for at uaktsomhet ikke kan straffes finnes det derfor andre løsninger for å følge opp og møte uaktsomme lovbrudd med sanksjoner som står i forhold til lovbruddets alvorlighet. Formålet med og håndhevingen av bestemmelser i annet regelverk, kan gjøre at spørsmålet om skyld vurderes annerledes i andre sammenhenger. Min anbefaling er imidlertid at skyldkravet etter dyrevelferdsloven bør være som i dag, grov uaktsomhet eller forsett, og at god samhandling mellom Mattilsynet og politiet vil bidra til at også uaktsomme regelbrudd følges opp på en effektiv og hensiktsmessig måte. Jeg anbefaler derfor at forslaget ikke vedtas.

Med hilsen

Nils Kristen Sandtrøen

Nils Kristen Sandtrøen

